

Už len leto nás delí od tvorenia pravidelnej prehliadky svetovej ilustrácie detskej knihy, známej ako Bienále ilustrácií Bratislava (BIB). Ako usporiadateľská krajina využívame na tomto podujatí vždy maximálnu možnosť zastúpenie 20 ilustrátorov.

Dochádza jej dych?

Pokazí si naša ilustrácia dobré meno vo svete? ● Výstava v Bibiane nedáva veľké záruky

Súdiac podľa toho, čo v týchto dňoch (do 2. 6. 1991) prezentuje Bibiana, Medzinárodný dom umenia pre deti, na výstave **Súčasná česká a slovenská ilustrácia detskej knihy, nominovať práce až 20. čs. ilustrátorov pre BIB '91** by bolo asi riskovaním doterajšieho dobrého mena našej ilustrácie pre deti vo svete... Na druhej strane, ak i na tohtoročnom Bienále (v septembri 1991) bude naša ilustrácia patriť v medzinárodnom kontexte k tomu najlepšiemu, tak to bude predovšetkým zásluhou stále vysokého a výtvarne invenčného, o výrazne individuálny štýl sa opierajúceho umenia našej ilustrátorskej špičky (V. Gergeľová, D. Kállay, L. Končeková-Veselá, J. Kovařík, K. Pacovská, J. Šalamoun, K. Štanclová).

O naozaj mladých ilustrátoroch hodných účasti na BIBe, nemožno na výstave 20 + 20 českých a slovenských umelcov v Bibiane ani hovoriť. Najmladšie generácie ročníky (do 35 rokov) zastupujú 5 ilustrátori, ročníky do 40 rokov 8 umelci. Z tejto skupiny oprávnenú pozornosť vzbudzuje **Peter Klůčik** (1953), ktorého vystavené ilustrácie posilujú, epicko-komickú polohu tejto tvorby u nás. Autor opätovne presvedča, že klasické kresbové majstrostvo, trojrozmerná iluzivnosť a bohaté žriedlo fantastických gagov je stále životaschopnou cestou podnecovania predstavivosti detského čitateľa z podnetu knihy (textu).

Humor nikdy nechýbal ani Kľúčikovu kamarátovi, len o tri roky staršiemu **Dušanovi Polakovičovi** (1950); výtvarne by sa však asi viac presadil kresbou ako „maľovaním“. Kuriozným príkladom súčasnej ilustrácie sú kresby **Františka Blaška** (1951), ktoré pripomínajú viac návrhy na výšivky ako plnokrvnú ilustráciu (J. Pavlovič *Tri zelené rozprávky*, ML 1990). **Petrovi Čisárikovi** (1958) „sadli“, dá sa povedať, jeho „snehuliarske“ ilustrácie; ktovie, ako si poradí autor s odlišnými knižnými titulmi...

Zo slovenskej kolekcie, stoja za pozornosť výtvarne svieže, o individuálny štýl usilujúce ilustrácie **Jána Lengyela**. Vysoký profesionálny štandard predstavujú inak výtvarne eklektické (prinajmenšom vplyv Kállaya) ilustrácie **Kataríny Šutekovej-Ševelovej**. K ilustračným perlam exponície patria takmer monochrómné kresby na plátne **Jany Kiselovej-Sitekovej**, ktoré by si zaslúžili veľkorysejšiu knižnú realizáciu.

Dochádza slovenskej ilustrácii dych? Podnety k takémuto názoru núkajú prezentované ilustrácie **O. Zimku**, **A. Štefunkovej-Szabovej**, **J. Lebiša**. Až mrazi pri pohľade na ťažkopádny realisticko-naturalistický štýl, aký pestujú vo svojich

ilustráciách **J. Cesnak**, **K. Ondříčka**...

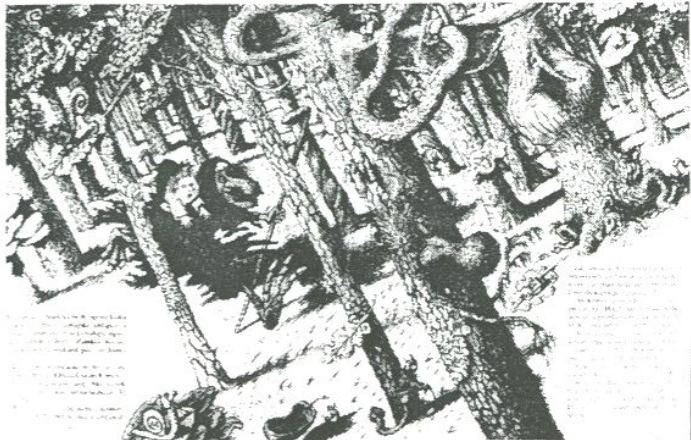
A čo na druhej strane? Ako sa z pohľadu výstavy javí súčasná česká ilustrácia? Okrem spomínaných veličín (pre mňa stále veľkým zážitkom sú kresby **J. Šalamouna**, **K. Pacovskej**) tam tentoraz nájdeme prekvapujúco málo kvalitnej ilustrácie... Pozornosť si zasluhuje maliarska ilustrácia **Vlasty Baránkovej**; kresbová, komicky až groteskne ladená štylizácia **Václava Kabáta**, či lyricky subtilná comicozá ilustrácia **Gabriela Filčíka**. Svoji

účel (epická názornosť) si stále plní i lyricko-epická, žánrová, karikatúrne štylizovaná kresba **Miloša Nolla** pre najmenšie deti.

U Lumira Ševčíka zaujme výtvarne náročnejšie chápanie ilustrácie, groteskné prvky, ktoré jej vtáča. Avšak, povedané s F. Holešovským, „ilustrátor neprekročí ani výrazové, ani citové línie začarovaného kruhu obecné sdieľnosti“. Keď však, na druhej strane, kresby tohto autora porovnáme s úsilím generácie príbuzných i oveľa mladších ilustrátoriek (**Ivana Lomová**, **Helana Ryšavá**, **M. Kdmová-Papežová**, **Nadežda Bláhová**) je ťažko hľadať slová k ich individuálnej „prepracovanej“ podpriemernosti. Na našej strane im sekundujú mladé, hľadajúce sa autorky (**Klára Šmidová**, **Kristína Šimková**, **Oľga Bajusová-Šintajová**).

Celkove sa však kritik nemá na výstave až tak z čoho radovať. Najmä ak uvážime, že exponícia predkladá z ilustrátorskej produkcie u nás za posledné 2-3 roky to najlepšie. Lebo, podarilo sa dosiahnuť, píše I. Švec opäť v nepodarenom úvodnom texte leporela, „aby predstavená kolekcia v zásade akceptovala produkciu tej ilustrácie, ktorej je vlastný dôraz na výtvarný akcent prednesu a umelcké poslanstvo tejto tvorby“.

ANDRĚJ ŠVEC

Peter Klůčik – dvojstranová ilustrácia z knihy **M. Ďuričkovej O Jankovi Polienkovi, Mladé letá** 1991.